

Scenariusz lekcji terenowej w edukacji wczesnoszkolnej

Autorka: Magdalena Dąbek - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 30 im. K. Pułaskiego

hasło programowe: Poznajemy ekosystemy.

temat: Warstwy lasu.

miejsce i czas realizacji: Las Wolski, czerwiec, 3-4 godziny

Cele ogólne:

- Poznanie warstw lasu.
- Rozpoznawanie podstawowych roślin rosnących w lesie.
- Poznawanie lasu wszystkimi zmysłami.
- Rozwiązywanie zadań z treścią na porównywanie różnicowe.
- Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- zna pojęcie "warstwy lasu", potrafi je nazwać;
- potrafi przyporządkować rośliny i zwierzęta do odpowiednich warstw lasu;
- rozpoznaje i nazywa kilka gatunków drzew po liściach;
- rozpoznaje i nazywa kilka roślin rosnących w lesie;
- rozwiązuje zadania matematyczne na porównywanie różnicowe;
- mierzy przy pomocy centymetra krawieckiego;
- czerpie radość z przebywania w lesie;
- potrafi właściwie zachowywać się w lesie i rozumie sens takiego zachowania;
- zostawia w lesie porządek po zabawie i rozumie sens takiego działania;
- zgodnie pracuje w grupie, sporne sprawy potrafi załatwić w akceptowalny sposób;

Metody i techniki pracy:

podające (instrukcja, wyjaśnienie), obserwacje, praktyczne działanie, burza mózgów,

Formy pracy: indywidualna, grupowa i zbiorowa

Środki i materiały dydaktyczne: zdjęcia roślin leśnych, zagadki leśne, lupy, latarki, koce, sznurek, spinacze, kartki, długopisy lub ołówki, centymetry krawieckie

Przebieg zajęć:

faza przygotowawcza: odbywa się dzień wcześniej w szkole

- Zapoznanie uczniów z miejscem docelowym wycieczki;
- Przedstawienie listy rzeczy, które należy ze sobą zabrać: kocyk, latarka, sznurek i spinacze, woreczek na zebrane skarby, 2 śniadanie, wygodny strój,
- Wspólne ustalenie zasad zachowania się w lesie, dyskusja nad celowością takiego zachowania;

faza realizacyjna: w lesie

1. Rozpoznawanie leśnych roślin.

Zadanie wykonujemy zaraz po wyjściu z autobusu, w drodze na miejsce docelowe. Uczniowie dobierają się w pary. Każda para losuje zdjęcie rośliny i stara się ją odnaleźć w lesie podczas spaceru na miejsce docelowe. Komu uda się odszukać swoją roślinę daje (w ustalony wcześniej sposób) znać pozostałym i wspólnie sprawdzamy czy wszystko się zgadza.

2. Wstępne obserwacje.

Uczniowie rozbiegają się po lesie (w ustalonych granicach) i szukają czegoś co ich zaniekaowało lub zaintrygowało. Można wykorzystać przyniesione latarki i lupy i zaglądać w różne miejsca. Po powrocie każdy opowiada o swoich obserwacjach i wrażeniach.

3. Leśne zagadki.

Uczniowie siadają w kręgu na kocykach. Nauczyciel wyciąga przygotowane zagadki (każda w pojemniczku po jajkach niespodziankach). Każdy losuje jedną, czyta i próbuje odgadnąć. Po odgadnięciu uczniowie rozglądają się, czy rozwiązanie zagadki znajduje się w pobliżu. Jeśli tak to pokazują gdzie.

4. Praca w grupach.

Podział uczniów na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje długopis oraz kartkę z instrukcją, co ma zrobić. Nauczyciel podchodzi do każdej grupy i wyjaśnia polecenia, odpowiada na pytania i wątpliwości.

grupa 1: Poszukaj co znajduje się w lesie pod twoimi stopami.

grupa 2: Poszukaj co znajduje się w lesie na wysokości od kostek do łydek.

grupa 3: Poszukaj co znajduje się w lesie na wysokości twojego wzroku.

grupa 4: Popatrz co zobaczysz w lesie kiedy podniesiesz głowę do góry.

Po powrocie przedstawiciele każdej z grup opowiadają pozostałym jakie dostali zadanie i co udało im się zaobserwować. Nauczyciel podsumowując wyjaśnia pojęcie warstwy lasu.

5. Leśna matematyka.

Dzieci dostają centymetry krawieckie i szukają najgrubszego na najchudsze drzewa, najdłuższy liść, najszerszy liść, najwyższy kwiatek itp. Wyniki pomiarów zapisują na kartce. Po powrocie każdy czyta swoje wyniki.

Wspólne układanie i rozwiązywanie zadań matematycznych związanych z zanotowanymi miarami. Zadania typu: o ile grubsze, dłuższe, chudsze, szersze itp.

6. Słuchanie dźwięków lasu.

Uczniowie kładą się na kocykach i zamykają oczy. Każdy przez kilka minut stara się skupić tylko na dźwiękach jakie słyszy i próbuje policzyć ile różnych dźwięków usłyszał. Po kilku minutach rozmowa na ten temat.

Pytania nauczyciela: Ile różnych dźwięków słyszałeś? Czy rozpoznajesz te dźwięki? Z której warstwy lasu mogły pochodzić usłyszane dźwięki? Jak się czułeś leżąc z zamkniętymi oczami i słuchając lasu? Czy podobało ci się to zadanie? Czy można wyciągnąć z tego zadania jakieś wnioski? Jakie?

7. Poznawanie lasu zmysłem dotyku.

Każde dziecko ma za zadanie znaleźć w pobliżu coś, co jest dla niego przyjemne w dotyku. Każdy szuka samodzielnie i nie mówi nikomu co znalazł. Następnie uczniowie dobierają się w pary. Jedna osoba z pary zawiązuje oczy chustką/szalikiem, a druga prowadzi ją do czegoś przyjemnego w dotyku. Osoba z zamkniętymi oczami dotyka tej "rzeczy" i stara się odgadnąć co to jest i z której warstwy lasu pochodzi. Potem następuje zamiana w parach.

Inna (trudniejsza) wersja: Osoba z zamkniętymi oczami dotyka "rzeczy". Następnie jest odprowadzana o kilka kroków od tego miejsca, odsłania oczy i musi odnaleźć to, czego dotykała.

8. Budowanie szałasów.

Uczniowie dobierają się w grupy kilkuosobowe. Każda grupa ma za zadanie zbudować szałas, w którym zmieszczą się wszyscy członkowie grupy. Do wykorzystania są koce, sznurki, spinacze oraz to co znajdą na ziemi. Nie wolno zrywać gałęzi i niszczyć roślin.

Po wykonanej pracy prezentacja szałasów i sprawdzenie czy wszyscy się mieszczą.

9. Zbieranie skarbów lasu.

Uczniowie zbierają różne skarby leśne, z których w klasie stworzą makietę lasu.

10. Dokładne sprzątnięcie po sobie lasu i powrót do szkoły.

faza podsumowująca (z braku czasu - w klasie, następnego dnia)

1. Opowiadanie wrażeń z wyjścia do lasu.

Które zadanie się najbardziej podobało, a które najmniej? Dlaczego?

2. Tworzenie makiety lasu.

Przypomnienie informacji o warstwach lasu. Wspólne tworzenie makiety lasu z przyniesionych skarbów oraz plasteliny, pudeł kartonowych. Zaczynamy od najniższej warstwy i pniemy się do góry.

Zagadki leśne:

<p>Z ostrych kłów to zwierzę słynie. Przyjaźń z nim niepewna. Ona locha on odyniec. Świnka to ich krewna</p>	<p>On późną jesienią, obrośnięty w tłuszczyk, idzie przespać zimę gdzieś w tatrzańskiej puszczy.</p>	<p>Na parkowych ścieżkach wyprasza orzeszka, a kiedy dostanie, je go na śniadanie w dziupli, w której mieszka.</p>
<p>Bielak albo szarak, jest krewnym królika. Drapieżcy unika, bo zjadłby go zaraz.</p>	<p>Imię jego jest w polisie w kliszy, plisie, nie ma w pliku. Jest też w listach i melisie. On sam lubi być w kurniku.</p>	<p>Ma jak kaktus ostre kolce. Je owady w ciepłe noce. Gdy go lis chce złapać w gębę, zwija się w kolczasty kłębek.</p>
<p>On na głowie ma poroże, bez poroża żona łania. On poroże zrzucić może, które moc ma odrastania</p>	<p>Rude, małe siostrzyczki ciągną w lesie patyczki, z których kopczyk powstanie, ciepłe, wspólne mieszkanie. Jak się zowie to ich siedlisko? Na pewno ...</p>	<p>Co to za ptak wciąż stuka i puka zawsze pod korą szkodnika szuka?</p>
<p>Sosnowy, dębowy, stary lub młody rosną w nim grzyby, rosną jagody.</p>	<p>Rośnie prosto w górę, wcale nie jest krzywa. Oparzy ci skórę, bo to jest...</p>	<p>Ma okrągłe oczy, Świetnie widzi w nocy. I widzi i słyszy, Poluje na myszy.</p>
<p>Jak się to drzewo nazywa, co się białą korą okrywa?</p>	<p>W jednym miejscu wiele drzew wśród tych drzew słysząc śpiew, a pod drzewkiem grzybek, ziele, odwiedź miejsce to w niedzielę.</p>	<p>Zimą i latem kora jej biała, zielone liście w kształcie serduszka. Gdyby te liście też białe miała, to wyglądałaby jak staruszka.</p>
<p>Zawsze jestem zielona, czy zima, czy wiosna, Mam sukienkę z igieł, nazywam się...</p>	<p>Jej kwiaty dobre na poty, drewno natomiast na skrzypce. Z jej kwiatów smaczny miód złoty pachnie nam czerwcem i lipcem.</p>	<p>Mogą lat siedmuset dożyć. Białowieża w nie zamożna. Ich owoce to żołądzie, z których ludki zrobić można.</p>